

VENDIM
Nr.28, datë 25.9.2008

**PËR MIRATIMIN E UDHËZIMIT “PËR METODOLOGJINË E ANALIZËS SË
KOSTOVE TË NDIHMËS SHTETËRORE NË FORMËN E SIGURIMIT
AFATSHKURTËR TË KREDIVE TË EKSPORTIT”**

Në mbështetje të nenit 17 shkronja “e” të ligjit nr.9374, datë 21.4.2005 “Për ndihmën shtetërore”, Komisioni i Ndihmës Shtetërore

VENDOSI:

1. Miratimin e udhëzimit “Për metodologjinë e analizës së kostove të ndihmës shtetërore në formën e sigurimit afatshkurtër të kredive të eksportit”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.
2. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETARI
Genc Ruli

UDHËZIM
**PËR METODOLOGJINË E ANALIZËS SË KOSTOVE TË NDIHMËS SHTETËRORE NË
FORMËN E SIGURIMIT AFATSHKURTËR TË KREDIVE TË EKSPORTIT**

Hyrje

Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i kriterëve, mbi bazën e të cilave mund të jepet ndihma shtetërore në sektorin e sigurimit të kreditimit të eksportit, me qëllim ruajtjen e konkurrencës midis siguruesve publikë të kredive të eksportit ose të mbështetur publikisht dhe atyre privatë që mund të ushtrojnë veprimtarinë në një treg të tillë.

Ky udhëzim zbatohet në sektorin e sigurimit afatshkurtër të kredive të eksportit dhe nuk gjen zbatim për sigurimin afatmesëm dhe afatgjatë të kredive të eksporteve.

Në këtë udhëzim, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Agjenci zyrtare” të kredive të eksportit mund të jenë institucione qeveritare, shoqëri me kapital shtetëror, shoqëri që kontrollohen nga shteti ose shoqëri private, të cilat ushtrojnë veprimtarinë e tyre në sektorin e sigurimit afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë të kredive të eksportit.

2. “Sigurues privat” i kredive të eksportit do të quhet çdo sigurues që ofron kryesisht ose ekskluzivisht sigurim afatshkurtër të kredive të eksportit, por që nuk vepron për llogari të shtetit ose nuk mbështetet prej tij, në asnjë nga veprimtaritë që ushtron.

3. “Sigurues publik ose i mbështetur publikisht” i kredive të eksportit do të quhet çdo agjenci zyrtare që vepron si në tregun e sigurimit afatshkurtër, ashtu edhe në atë të sigurimit afatmesëm/afatgjatë, si dhe çdo sigurues privat ose që kontrollohet nga privatët, që ofron vetëm sigurim afatshkurtër, që mund të mbështetet gjatë veprimtarisë së tij nga shteti nëpërmjet garancive ose marrëveshjeve ekuivalente të risigurimit.

4. “Rreziqet (risqet) e tregtueshme” janë të përcaktuara si risqe tregtare për debitorët jopublikë. Kohëzgjatja maksimale për këto risqe (përfshin periudhën e fabrikimit plus kohëzgjatjen e kredisë me një kohë fillimi normale dhe me kushte normale kreditimi) është më pak se 2 vjet.

5. “Risk tregtar” është:

a) çdo refuzim i pamotivuar i kontratës nga ana e debitorit, që nënkupton çdo vendim arbitrar të debitorit jopublik për të ndërprerë ose pezulluar kontratën, pa shkaqe të përligjura;

b) çdo refuzim arbitrar i debitorit jopublik, për pranimin e të mirave, objekt i kontratës, pa asnjë shkak ligjor;

c) paaftësia paguese e debitorit jopublik ose e garantuesit të tij;

d) mospagimi nga ana e debitorit jopublik ose nga garantuesi të detyrimeve që rezultojnë në kontratë, kur kjo mospagesë është e zgjatur.

6. “Debitor publik” është ai debitor, që, në një mënyrë apo tjetër, përfaqëson autoritetin publik dhe nuk mundet që as në rrugë gjyqësore, as në rrugë administrative të deklarohet si i paaftë për të paguar (të falimentojë). Në këtë kategori përfshihen: banka qendrore, organet e qeverisjes qendrore, si dhe institucionet që varen nga organet qendrore, lokale apo rajonale.

7. “Risk politik” në kuptim të këtij udhëzimi është:

a) çdo vështirësi dhe vonesë në transferimin e valutës së huaj nga vendet debitoare, e pasuar nga një shtyrje e afatit të borxhit të jashtëm, e dhënë nga qeveria e shtetit debitor ose nga qeveria e një shteti të tretë, nëpërmjet të cilit do të bëhet pagesa;

b) çdo veprim i marrë nga qeveria e importuesit, që e bën të pamundur pagesën e plotë ose të pjesshme të mallrave objekt i kontratës;

c) çdo veprim tjetër i marrë nga qeveritë e huaja, që ndalon marrëveshjet e kredive ose përcakton vonesa në transferimin e parave;

d) lufta, lufta civile, revolucion dhe ose çdo ngjarje e ngjashme me të;

e) çdo humbje e lidhur me debitorët publikë;

f) çdo humbje që vjen si pasojë e pamundësisë së vendosjes së procedurave ligjore në vendet debitoare, për shkak të mungesës ose mosfunksionimit të sistemit ligjor apo gjyqësor.

I. Faktorët që ndikojnë në konkurrencë

Faktorët të cilët shtrembërojnë ose mund të shtrembërojnë konkurrencën në tregun e sigurimit afatshkurtër të kredive të eksportit, duke u dhënë siguruesve të caktuar (siguruesit publikë ose të mbështetur publikisht të kredive) të cilët marrin përsipër detyrimin të sigurojnë risqe të tregtueshme për eksport, një përparësi financiare selektive dhe që përbëjnë ndihmë shtetërore, sipas legjislacionit të ndihmës shtetërore janë:

a) çdo garanci shtetërore *de jure* ose *de facto* ndaj huamarrjes dhe humbjeve, që u mundëson siguruesve të marrin hua me norma interesi më të ulëta sesa normat normale të tregut ose marrjen hua në para, duke penguar që siguruesit të risigurojnë veten e tyre në tregun privat;

b) çdo diferencim në detyrime, krahasuar me siguruesit privatë, që u mundëson mbajtjen e provigjioneve të përshtatshme;

c) lehtësimi ose përjashtimi nga taksat, normalisht të pagueshme (të tilla si taksat e korporatës dhe detyrimet tatimore mbi politikat e sigurimit);

d) dhënia e ndihmës nga shteti ose injektimi i kapitalit, duke pasur parasysh se pjesëmarrja e shtetit në kapital përbën ndihmë shtetërore vetëm në rast se ai nuk vepron si një investitor privat në një ekonomi tregu;

e) ofrimi nga shteti i shërbimeve, të tilla si: lejimi i përdorimit të infrastrukturës shtetërore, përdorimi i informacionit konfidencial (për shembull, informacioni për debitorët i mbledhur nga ambasadat);

f) risigurimi nga shteti, drejtpërdrejt ose tërthorazi, përmes një siguruesi publik të kredive për eksport në kushte më të favorshme se ato të ofruara nga tregu privat i risigurimeve, gjë që çon në uljen e çmimit të sigurimit ose krijimin artificial të kapaciteteve, të cilat një investitor privat nuk do t'i siguronte në tregun privat.

II. Lejimi i ndihmës shtetërore

1. Komisioni i Ndihmës Shtetërore mund të lejojë përkohësisht ndihmën shtetërore të dhënë në një nga format e parashikuara në pikën 1, nëse plotësohet një nga kushtet e mëposhtme:

a) Risigurimi i shtetit është një element i vogël në të gjithë paketën e risigurimit për shoqëritë risiguruese;

b) Kur marrëveshjet e risigurimit të shoqërive të sigurimit ndërthurin risqet e tregtueshme dhe të patregtueshme dhe çdo risigurim shtetëror që, në mënyrë të pashmangshme, i shtohet riskut

të tregtueshëm, niveli i risigurimit shtetëror për risqet e tregtueshme nuk duhet të tejkalojë atë që është e pranishme në tregun e risigurimit privat, në rast se risigurimi është kërkuar vetëm për këto risqe;

c) Risigurimi i shtetit nuk vepron në mënyrë të tillë që t'i bëjë të mundur siguruesit sigurimin e biznesit për sa i përket blerësve individualë përtej kufijve të vendosur nga risiguruesit pjesëmarrës të tregut privat;

d) Primi për risigurimin shtetëror pasqyron risqet, është i llogaritur në bazë të teknikave të tregut dhe, nëse është e disponueshme një normë primi në një treg të ngjashëm, është, të paktën, e barabartë me atë normë;

e) Risigurimi i shtetit për risqet e tregtueshme është i vlefshëm për të gjithë siguruesit e kredisë, të cilët janë në gjendje të plotësojnë kriterin e përgjithshëm të pranueshmërisë.

2. Siguruesit privatë të kredive të eksportit ose siguruesit publikë, ose të mbështetur publikisht të kredive të eksportit, që veprojnë për llogari të tyre, si pasojë e mungesës së kapacitetit për sigurim apo risigurim, nuk mund të jenë përkohësisht në gjendje të mbulojnë risqet e tregtueshme të kredive të eksportit. Prandaj këto risqe konsiderohen si përkohësisht të patregtueshme.

Në këto raste risqet, përkohësisht të patregtueshme, mund të futen në llogarinë e shoqërive publike ose të mbështetura publikisht të sigurimit të kredive të eksportit që veprojnë për llogari të shtetit apo me anë të garancive të shtetit.

Siguruesi duhet të përafrojë, sa më shumë që të jetë e mundur, normat prim për këto risqe me normat e vendosura nga shoqëritë private të sigurimit të kredive të eksportit për këtë lloj risku.

III. Detyrime të tjera për siguruesit

Siguruesit publikë të kredive të eksportit ose ata që mbështeten nëpërmjet burimeve shtetërore duhet të mbajnë llogari të ndara dhe të administrojnë veçmas sigurimin ndaj risqeve të tregtueshme dhe atyre të patregtueshme, për llogari ose me garancinë (mbështetjen) e shtetit.